

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Financiën
De heer E. Heinen
D.t.v. BOA Team Parlementair
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 12 november 2024

betreft vragen over het afschrift van de Tweede Kamerbrief over de evaluatie door de EC van de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn

ons kenmerk 176029U

Geachte heer Heinen,

De leden van de vaste commissie voor Financiën hebben met belangstelling kennisgenomen van het afschrift van 14 oktober 2024 van uw brief gericht aan de Tweede Kamer over de evaluatie door de Europese Commissie van de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn.¹ De leden van de fracties van de **BBB** en van de **PvdD** hebben naar aanleiding hiervan een aantal vragen en opmerkingen. De leden van de **JA21**-fractie sluiten zich graag aan bij de vragen van de BBB-fractie.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie constateren dat de wijze waarop financiële instellingen omgaan met *Politically Exposed Persons* (PEP's) de PEP's behoorlijk beperkt in de persoonlijke levenssfeer, alsmede die van hun familieleden en van de in het bestuur en bedrijf verbonden (rechts)personen. Daarnaast zetten deze leden vraagtekens bij de effectiviteit en doelmatigheid van de huidige regelgeving en vragen zich af of de consequenties voor de betrokken instellingen en personen wel in verhouding staan tot het doel, te weten; het voorkomen dat het financiële stelsel wordt gebruikt om wit te wassen of terrorisme te financieren. Vanuit dit perspectief hebben de leden van deze fractie puntsgewijs de volgende vragen:

1. In de beantwoording van de vragen van het Tweede Kamerlid Van Raan op 20 september 2022² wordt aangegeven dat er wordt gekeken naar een meer proportionele uitvoering van verscherpt cliëntenonderzoek van PEP's, hun familieleden en naaste geassocieerden. Kunt u aangeven welke wijzigingen hierop zijn ingevoerd?
2. Kunt u inzichtelijk maken hoeveel Nederlanders volgens de PEP-lijst van de Belastingdienst als PEP worden beschouwd? Hoe zijn deze verdeeld over de diverse PEP-categorieën?

¹ Kamerstukken I 2024/25, 31477/34808, G.

² Kamerstukken II 2022/23, Aanhangsel, 106, onder vraag 5.

datum 12 november 2024

ons kenmerk

blad 2

3. Kunt u aangeven hoeveel verdachte transacties door Nederlandse PEP's de afgelopen jaren in Nederland zijn geconstateerd en hoe was de verdeling hiervan over de diverse PEP-categorieën?
4. Kunt u inzichtelijk maken hoeveel Nederlandse PEP's de afgelopen jaren in Nederland of daarbuiten zijn aangeklaagd respectievelijk veroordeeld voor een overtreding van de Wet ter voorkoming van witwassen en het financieren van terrorisme (WWFT)?
5. Kunt u aangeven hoeveel Nederlandse PEP's de afgelopen jaren door Nederlandse financiële instellingen een bankrekening dan wel andere diensten zijn geweigerd of stopgezet?
6. Financiële instellingen blijken volgens de leden van de BBB-fractie bankrekeningen van PEP's op te zeggen, omdat zij vinden dat aan PEP's een hoger risico kleeft. Kunt u inzichtelijk maken hoe vaak dit wordt gedaan?
7. Er zijn volgens deze leden gevallen waarbij PEP's een baan of functie wordt geweigerd of uit hun functie worden gezet, omdat zij als PEP zijn aangemerkt. Bent u hiermee bekend? Zo ja, hoe vaak komt dit voor? Is dit volgens u een doel van de WWFT of een zogenoemd onbedoeld bijeffect? Bent u bereid hiertegen maatregelen te ontwikkelen en zo ja, wat voor maatregelen?
8. Voor veel functies op de PEP-lijst van de Belastingdienst zijn een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG), Verklaring Geen Bezwaar (VGB) en andere controles nodig om de functie te krijgen dan wel te behouden. Kunt u aangeven wat de meerwaarde van de PEP-controle is bovenop de controle van de WWFT?
9. Kunt u de herkomst van specifiek de PEP-categorie bestuursleden van politieke partijen aangeven? Hoe groot is het risico van witwassen en financiering van terrorisme door personen in deze categorie? Is het opnemen van deze categorie als PEP volgens u proportioneel? Kunt u op dit punt deze vragen ook beantwoorden voor de Nederlandse Taalunie, die ook op de PEP-lijst van de Belastingdienst staat opgenomen?
10. Bent u op de hoogte van welke andere lijsten en databases Nederlandse financiële instellingen gebruiken om te bepalen of zij Nederlandse PEP's een bankrekening willen geven of laten behouden?
11. Hoeveel gevallen zijn bij u bekend dat een Nederlandse PEP een bankrekening is geweigerd of gestopt vanwege vermelding in een andere Customer Due Diligence- (CDD) of Know Your Customer-database (KYC) dan de PEP-lijst van de Belastingdienst?
12. Kunt u uitsluiten dat Nederlanders alleen vanwege hun PEP-status een bankrekening is geweigerd of dat hun bankrekening is gestopt?
13. Kan de minister uit onderzoek beschrijven hoe PEP's daadwerkelijk door financiële instellingen zijn behandeld tijdens WWFT, KYC of CDD-onderzoeken? Kunt u ook uiteenzetten hoe de PEP's deze behandeling ervaren?
14. In de beantwoording van de vragen van het Tweede Kamerlid Van Raan op 20 september 2022³ wordt impliciet kenbaar gemaakt de WWFT niet op het aspect PEP's te willen evalueren. Deze leden vragen of u hiertoe wel bereid bent.
15. Bent u bereid onderzoek te laten doen naar hoe andere personen in maatschappelijke functies, zoals (decentrale) politici, (decentrale) bestuurders en leidinggevenden van maatschappelijke organisaties (zoals semi-overheden, NGO's en media), die niet onder de PEP-lijst vallen, door de financiële instellingen worden onderzocht en behandeld in het kader

³ Kamerstukken II 2022/23, Aanhangsel, 106, onder vraag 10.

datum 12 november 2024

ons kenmerk

blad 3

- van de WWFT? De leden van de BBB-fractie verzoeken u de onderzoeksresultaten met de Kamers te delen.
16. Kunt u inzichtelijk maken onder welke wetten de aanbieders van KYC- en CDD-databases verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van opname van informatie over Nederlanders daarin? Bent u in het kader van de WWFT ook verantwoordelijk voor het toezicht op deze aanbieders en hun betrokkenheid bij de WWFT?
 17. Maken de grote Nederlandse financiële instellingen voor controles voor de WWFT, KYC- en CDD-beleid gebruik van door henzelf opgestelde lijsten of gevulde databases? Weet u of de grote Nederlandse financiële instellingen daarnaast nog 'zwarte lijsten' gebruiken of met elkaar gegevens over PEP's delen?
 18. Kunt u uiteenzetten welke activiteiten de Nederlandse of buitenlandse inlichtingendiensten en de NCTV ondernemen richting of samen met Nederlandse financiële instellingen, waaronder de Nederlandsche Bank, in het kader van de WWFT?
 19. Bent u bekend met onderzoek naar de kwaliteit van vermeldingen van Nederlanders in door Nederlandse financiële instellingen gebruikte KYC- en CDD-databases? Kunt u de belangrijkste uitkomsten daarvan met de Kamer delen?
 20. Onder welke wetten kunnen PEP's die zich benadeeld of slecht behandeld voelen een rechtszaak tegen financiële instellingen aangaan? En bij welke overheidsinstantie(s) kunnen zij een klacht indienen?
 21. Tot slot vragen de leden van de BBB-fractie of u bereid bent -in het licht van bovenstaande- de WWFT op noodzakelijkheid en proportionaliteit te laten evalueren?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de PvdD-fractie wijzen u erop dat op 29 november 2022 in de Eerste Kamer de motie-Prast c.s.⁴ werd aangenomen. In deze motie wordt de regering verzocht te voorkomen dat banken een betaalrekening van een *Politically Exposed Person* (PEP) weigeren of eenzijdig opheffen zonder dat daar vanuit perspectief van witwassen een gerechtvaardigde reden voor is. De uitvoeringsstatus van deze motie is momenteel deels uitgevoerd.

In het wetgevingsoverleg van 9 september 2024⁵ in de Tweede Kamer over de Wijziging van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme gaf u aan dat er inmiddels sprake is van een nieuwe PEP-definitie. "Die is in het nieuwe voorstel uitgebreid naar lokale bestuurders en naar broers en zussen [...]. Nederland was tegen uitbreiding van de PEP-definitie, maar stond daarin alleen in Brussel." Hierover hebben de leden van de PvdD een aantal vragen:

1. Per wanneer is deze nieuwe definitie van kracht? Kunt u duiden wat nu de precieze definitie van een PEP is?
2. Erkent u het feit dat PEP's nog steeds moeite hebben of niet in staat zijn om een bankrekening te openen, puur vanwege hun PEP-status? Zo ja, erkent u dat de bovengenoemde motie-Prast daarmee niet is uitgevoerd en welke maatregelen onderneemt u om dit probleem op te lossen?

⁴ Kamerstukken I 2022/23, 36200, AO.

⁵ Kamerstukken II, 2023/24, 36228, nr. 23, p. 94.

datum 12 november 2024

ons kenmerk

blad 4

3. Bent u het met deze leden eens dat de nieuwe, uitgebreidere definitie van PEP meer mensen in een moeilijke positie brengt voor wat betreft bankzaken en administratieve lasten?
4. Wat bent u voornemens nationaal en/of op Europeesniveau te doen om de motie-Prast alsnog tot uitvoering te brengen?
5. Hebben de leden van de PvdD-fractie het juist begrepen dat financiële instellingen, zoals pensioenverzekeraars en banken mensen met een PEP-status mogen weigeren als klant?
6. Bent u bereid een acceptatieplicht voor financiële instellingen in te voeren voor cliënten met een PEP-status of hun familieleden en/of collega-bestuurders bij NGO's? Indien u hiertoe niet bereid bent ontvangen deze leden graag een toelichting. Als u hiertoe wel bereid bent, verzoeken zij u aan te geven op welke termijn en wijze?
7. Bent u voorts bereid elke vorm van discriminatie van PEP's door financiële instellingen te verbieden en daar een klachtenloket voor te openen? Indien u hiertoe niet bereid bent ontvangen deze leden graag een toelichting. Als u hiertoe wel bereid bent, verzoeken zij u aan te geven op welke termijn en wijze?

De leden van de vaste commissie voor Financiën zien uw reactie met belangstelling tegemoet en bij voorkeur **binnen vier weken** na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

W.T. van Ballekom

Voorzitter van de vaste commissie voor Financiën